

Jenter på brett

Jenteskate som endringsprosess og alternativ til organisert ungdomsidrett

Anne Tjønndal, førsteamanuensis
Fakultet for Samfunnsvitenskap, Nord universitet, studiested Bodø
anne.tjonndal@nord.no

Skateboard har stått på utsiden av den organiserte idretten siden 70-tallet. Dette er nå i endring, og skateboard er i ferd med å bli en del av den organiserte ungdomsidretten. De strukturelle endringsprosessene dette innebærer gjør skateboard til en særskilt interessant arena for å studere innovasjon med henblikk på å styrke sosial inkludering i norsk idrett. Artikkelen er basert på et feltarbeid av aktivitetstilbudet Jenteskate i en skateboardklubb og er en empirisk undersøkelse av dette inkluderingstiltaket for jenter. Artikkelen presenterer empiri som viser hvilke forhold som gjør Jenteskate til et innovativt alternativ til annen organisert ungdomsidrett for deltakerne.

INNLEDNING

Skateboarding assosieres ofte med ungdom og ungdomskultur (Vestel, Bakken, Moshuus og Øia 1997). Norge er derimot ikke et land som mange forbinder med skateboarding. Lange vintre med mye snø gjør det utfordrende å stå på rullebrett året rundt, i alle fall utendørs. I dag finner man likevel skateboardklubber landet rundt, fra Alta i nord til Kristiansand i sør, og det har vært et økende tilfang av skateboardklubber i Norge de siste to tiårene. Parallelt med denne prosessen har idrett vokst frem som et studieobjekt for innovasjonsforskningen (Duret og Angue 2015; Hoeber mfl. 2015) og sosial innovasjon har særlig fått økt oppmerksomhet de siste årene (Peterson og Schenker 2018, Tjønndal 2016, 2018a, 2018b). Organisatorisk fremstår skateboard som et spesielt interessant område å studere innovasjon i idrett i en norsk kontekst. I Norge har skateboard hele tiden stått på utsiden av den organiserte idretten, men dette er nå i endring. Sommeren 2017 gikk styret i Norsk Organisasjon for Rullebrett (NORB) inn for sammenslåing og samarbeid med Norges Snowboardforbund¹ (NSBF). Med denne organisatoriske endringen kunne skateboard få opptak i Norges Idrettsforbund (NIF) og bli en del av den organiserte ungdomsidretten. Disse strukturelle endringsprosessene som skateboarding nå gjennomgår gjør dette til en særskilt interessant arena for å studere innovasjon i norsk idrett, og disse endringsprosessene fremtvinger spørsmål som: hva bringer den tradisjonelt egenorganiserte ungdomskulturen i skateboard med seg inn i den organiserte idretten? Og hvordan vil sammenslåing med den organiserte idretten påvirke skateboardingens etos og utvikling?

Alle idretter utgjør sosiale fenomener som kontinuerlig gjennomgår endring og tilpasses samfunnets utvikling, og innovasjon på idrettsfeltet kan derfor være mangfoldig. I toppidretten kommer endringer ofte i form av teknologiske nyvinninger, nytt utstyr og andre måter å måle og forbedre idrettsprestasjoner på (Balmer mfl. 2012). I breddeidretten handler endringene ofte om ny organisering, nye brukergrupper og nye aktiviteter for å gi et godt aktivitetstilbud til flest mulig, gjennom for eksempel å nå ut til marginaliserte grupper med få alternativer i den organiserte idretten (Hayhurst 2014). Denne typen sosiale innovasjoner er relevant for ungdomsidretten da forskning tyder på at det er en økende grad av sosial ulikhet i hvilke ungdommer som deltar i organisert idrett, hvor særlig minoritetsjentene deltar mindre sammenlignet med andre ungdommer (Strandbu mfl. 2017; Bakken 2017). Med andre ord

¹ Norges Snowboardforbund er nå i en prosess med å skifte navn til Brettforbundet og ønsker å inkludere snowboard, skateboard og surfing. Se NSBF 2017 i litteraturlista.

representerer den organiserte idretten en arena hvor sosiale skillelinjer som kjønn fortsatt har betydning for ungdoms deltakelse og muligheter til involvering og utvikling. For å rekruttere flere jenter til idretten og forhindre tidlig frafall blant jentene har flere særforbund iverksatt ulike inkluderingstiltak, med mer eller mindre vellykkede resultater. Eksempler på slike inkluderingstiltak er Norges Bokseforbunds prosjekt «Norway Female Box» (Tjønndal 2016), Snowboardforbundets «Powder Puff Girls» (Sisjord 2009, 2013) eller Orienteringsforbundets «Jenteprosjekt».

I denne artikkelen studeres inkluderingstiltak for jenter i skateboard. Konkret utforsker artikkelen drivere og barrierer for inkluderingstiltakene Jenteskate og Girl Skate Camp. Formålet er å studere den endringsprosessen utviklingen av Jenteskate innebar, og identifisere hvilke innovasjonsdrivere som har vært sentrale for å lykkes med å etablere dette inkluderingstiltaket for jenter i skateboard. Videre vil artikkelen sette søkelys på hvilke barrierer de lokale initiativtakerne opplevde i denne endringsprosessen, og hvordan jentene som deltar på Jenteskate selv opplever aktivitetstilbudet. Konkret belyser artikkelen følgende problemstillinger: 1) *Hvilke innovasjonsdrivere og barrierer har vært sentrale i utviklingen og implementeringen av Jenteskate?* Og 2) *Hvordan opplever deltakerne selv Jenteskate som aktivitetstilbud?*

Mange av deltakerne på Jenteskate har erfaring fra andre, mer tradisjonelt organiserte ungdomsidretter, som fotball og håndball. Artikkelens andre problemstilling drøftes derfor med perspektivet Jenteskate *i forhold til* organisert ungdomsidrett (eller Jenteskate som alternativ, eller kanskje til og med motsetning til, organisert idrett). Dette er fordi deltakerne selv snakket om Jenteskate i relasjon til annen erfaring med deltakelse i ungdomsidrett. I den følgende delen av artikkelen utdypes rullebrettkjøringens utvikling i Norge som et kontekstuell bakteppe for studien. Deretter presenteres en kort oppsummering av tidligere forskning på feltet, etterfulgt av artikkelens teoretiske rammeverk, bestående av analytiske perspektiver på 1) kjønn og idrett, og 2) sosial innovasjon. Dette følges av en beskrivelse av studiens metodiske fremgangsmåte, etterfulgt av analyse, før artikkelen avsluttes med en oppsummerende konklusjon.

RULLEBRETTKJØRINGENS UTVIKLING I NORGE

I perioden 1978–1989 var det forbudt å kjøpe og bruke rullebrett i Norge. Myndighetene ville hindre at ungdommer skadet seg, og begrunnet dette blant annet med høy risiko for hodeskader. Når det ble kjent at produktkontrollen i

Statens Forurensningstilsyn (SFT) ville gå inn for totalforbud mot rullebrett i 1978, ble Norsk Organisasjon for Rullebrett (NORB) stiftet samme år. Hovedmålet for NORB da var å organisere og mobilisere mot det kommende forbudet mot å kjøpe, selge, produsere, bruke og reklamere for skateboard i Norge. NORB har siden 70-tallet stått på utsiden av Norges Idrettsforbund (NIF), og skateboarding har derfor ikke blitt regnet som en del av den organiserte idretten i en norsk kontekst. Etter forbudet mot rullebrett ble opphevet i 1989 fortsatte NORB å eksistere som en interesseorganisasjonen for rullebrettkjørere i Norge.

Nå er NORB og rullebrettkjøringens løse tilknytningen til den organiserte idretten i endring. Sommeren 2016 offentliggjorde den Internasjonale Olympiske Komité (IOC) at skateboarding ville bli en olympisk gren i OL i Tokyo 2020. Etter denne offentliggjøringen vedtok NORB på et ekstraordinært landsmøte i oktober 2016 et enstemmig vedtak hvor medlemsklubbene ga styret mandat til *«å starte og eventuelt fullføre prosessen, med å organisere skateboard inn i norsk idrett, med mål om å etterstrebe best mulig organisasjonsmodell for skating i Norge»*. Vedtaket har imidlertid tydelige føringer knyttet til *«at skating, som personlig aktivitet, ikke skal institusjonaliseres, men formidle en grunnholdning om at skating skal kunne utføres overalt, alltid, for alle»* (NORB 2016). Dette formuleringen viser noe av spenningsfeltet skateboard befinner seg i, mellom den organiserte idretten og en mer egenorganisert ungdomskultur. Året etter kom Norges Idrettsforbund på banen og sommeren 2017 ble samarbeidet mellom NORB og Norges Snowboardforbund (NSBF) vedtatt på årsmøtet i NSBF. Dette resulterte i at skateboard ble tatt opp som en undergren i NSBF, med en samarbeidsavtale som lar NORB fortsette som en egen organisasjon (NIF 2017). Samarbeidet innebærer at NSBF skal *«sikre at skateboard blir en del av norsk idrett gjennom et samarbeid med Norsk Organisasjon for rullebrett (NORB)»* og at NSBF skal tilby *«klubber som organiserer skateboard medlemskap i norsk idrett gjennom samarbeid med NORB»* (NSBF 2017).

Skateboard og snowboard har til felles at de begge betegnes som *«livsstilsidretter²»* (Beal, 2001, Atencio, Beal og Wilson 2009). Selv om hver av disse har sine egne historie og karakteristikk, deler de et felles etos som skiller dem fra mer tradisjonelle idretter (Wheaton 2004). Noen typiske felles trekk ved livsstilsidrettene er at det er aktiviteter som ofte er forbundet med

² Andre idretter som faller inn under denne kategorien er blant annet surfing, parkour og BMX (Edwards & Corte, 2010; Wheaton, 2004, 2013; Clegg & Butryn, 2012).

bruken av et nytt objekt (en ny type brett, disc, osv.), at de svært ofte er risikoorienterte, og integrert i relativt spesifikke ungdomskulturer med en tydelig identitet og klare grenser mot omverden. Utøvere av livsstilsidretter som skateboard har, i alle fall historisk, motsatt seg regulering, institusjonalisering, organisering og konvensjonelle former for konkurranse (Rinehart 2000). I livsstilsidretter som skateboard og snowboard er fokuset ofte på selvrealisering, «flow», å presse grenser, utfordre seg selv, og andre indremotiverte belønninger (Rinehart 2005).

TIDLIGERE FORSKNING: JENTER I LIVSSTILSIDRETTER

Det er lite tidligere norsk forskning som spesifikt omtaler skateboard som fenomen. I temaheftet «Ungdomskulturer og narkotikabruk» fra 1997 beskriver Vestel, Bakken, Moshuus og Øia skateboard i et delkapittel. Vestel, Bakken, Moshuus og Øia (1997) betegnet da skateboard i Norge som en ungdomssubkultur preget av individualisme, estetikk, stil og jevnalderfelleskap, en beskrivelse som også er gjennomgående i nyere, internasjonal litteratur om skateboarding (se for eksempel Turner 2013, Beal, 2017). Selv om få studier omhandler rullebrettkjøring i Norge (og etter mine sonderinger ingen av jenter og skateboarding), så er det noen studier med kjønnsperspektiv på andre livsstilsidretter. Sisjord har skrevet flere artikler om kjønnete maktrelasjoner i snowboard. Artikkelen «Snowboard – en kjønnet ungdomskultur» (Sisjord 2005) er basert på en ukes feltarbeid på en internasjonal snowboard camp for jenter i 1996. Sisjords analyse viser hvordan enkelte utviklingstrekk i snowboard har kjønnete konsekvenser. Her peker Sisjord på at kommersialiseringen av snowboard som konkurranseidrett medfører en marginalisering av kvinnelige utøvere og viser hvordan snowboard fremstår som en idrettskontekst preget av maskulin dominans. I en senere artikkel om samme tema viser Sisjord (2012) hvordan jenter fra nordiske land, særlig Norge og Finland, er spesielt proaktive når det gjelder å arrangere egne grupper og inkluderings tiltak for jentene i snowboard, hvor flere av Sisjords informanter uttrykker behovet for egne enkjønnede jentegrupper i den maskuline snowboardkonteksten (Sisjord 2009, 2012, 2013).

Det finnes også noen studier av kvinner og surfing i Norge. Langseth (2012, 2015) har studert surfemiljøet på Jæren og skriver blant annet om kvinners status i det norske surfemiljøet. Her fremhever Langseth at jentene har en tvetydig posisjon i den norske surfekulturen. På den ene siden beskriver de kvinnelige surferne i Langseths studier at det er enklere for dem å få innpass

i miljøet sammenlignet med mannlige surfere. En konsekvens av dette (slik Langseth beskriver det) er at de kvinnelige surferne sliter med å bli anerkjent og tatt alvorlig av de mannlige surferne, og flere opplever at mannlige surfere «stjeler bølger fra dem» (Langseth 2012). Også i surfemiljøet viser Langseth til at jentene danner egne enkjønnede grupper for å håndtere den maskuline dominansen i miljøet (Langseth 2015).

Felles for både Langseth (2012, 2015) og Sisjords (2005, 2009, 2012) studier er at det analytiske fokuset har vært rettet mot ungdomskultur, identitet og kjønnede maktforhold. Dette er kanskje ikke overraskende da overvekten av internasjonale studier på skateboard, snowboard, surfing og andre livsstilsidretter også har hatt lignende analytiske perspektiver (se for eksempel Borden 2000, 2001, Thorpe, 2011, Thorpe og Wheaton, 2011, Wheaton 2013). Med utgangspunkt i den tidligere norske forskningen på livsstilsidretter tilfører denne studien feltet noe nytt på to måter. Først og fremst ved å studere inkludering av jenter i en livsstilsidrett hvor dette temaet ikke har vært med utforsket tidligere (skateboard). For det andre ved å benytte et annet analytisk rammeverk for å undersøke endringsprosesser i norske livsstilsidrettsmiljøer. Der både Sisjord (2005) og Langseths (2012) benytter Bourdieus teoretiske perspektiver på å analysere disse temaene, bygger denne studien på sosial innovasjon som analytisk perspektiv for å forstå endringsprosessene som implementeringen av inkluderingstiltak rettet mot jenter i skateboard medfører. Med sine teoretiske perspektiver viser både Sisjord og Langseth hvordan jenter marginaliseres og opplever diskriminering i de norske livsstilsidrettsmiljøene. Marginalisering av jenter i maskuline idrettsmiljø er et viktig tema å belyse, men det er ikke formålet med denne artikkelen. Noe av intensjonen med å benytte innovasjonsperspektivet i denne artikkelen er å sette søkelys på hvilke forhold som er sentrale for å skape vellykket inkludering av jenter i livsstilsidretter som skateboard, snowboard og surfing.

ANALYTISK RAMME

For å belyse artikkelens problemstillinger redegjøres det her for to teoretiske perspektiver: 1) sosial ekskludering av jenter i idrett, og 2) sosial innovasjon.

Sosial ekskludering av jenter i idrett

Idrett er en av de viktigste sosiale institusjonene hvor kjønnede maktforhold reproduseres og forsterkes (Hovden 2012). Kjønn i idrett konstrueres ofte som dikotome forskjeller mellom maskulinitet og femininitet (Hovden 2006).

Siden midten av 1980-tallet har inkludering, likestilling og like muligheter til deltakelse blitt en større del av idrettspolitikken (Hovden 2012). Collins (2014) fremhever at koblingen mellom idrett og sosial inkludering har blitt sterkere og at dette har påvirket kvinner i idretten på to måter. For det første har det vært en internasjonal økning i tiltak rettet mot å involvere jenter og kvinner i idrett³. For det andre har det også kommet flere initiativer for å fasilitere en bredere inkludering av kvinner i samfunnet gjennom idretten⁴ (Saveedra 2009).

Idrett er en arena hvor tradisjonelle kjønnsidentiteter blir konstruert, forsterket og diskutert (Humberstone 2002, Hovden og Tjønnal 2017). Det er derfor også en arena for ulike sosiale relasjoner som understreker kvinners sosiale ekskludering blir reproduisert. Sosial ekskludering fra idrettsdeltakelse varierer mellom ulike grupper av kvinner. Eksempelvis er effekten av sosial klasse og sosioøkonomisk status på idrettsdeltakelse ofte større for kvinner enn for menn, og forskjeller mellom majoritet og minoritet blir mer synlig blant kvinner (Spaaij mfl. 2014; Strandbu og Bakken, 2007). Kvinners deltakelse i idrett er altså mer sårbar for strukturelle og sosiale barrierer enn menns deltakelse (Lenneis og Pfister 2017a, 2017b). Likevel har jenter og kvinners deltakelse i idrett økt markant siden 1980-tallet og kvinner deltar nå i flere idrettsaktiviteter enn tidligere. Flere jenter og kvinner deltar også i idretter som er forbundet med maskulinitet og tidligere har vært forbeholdt menn, som boksing, fotball og ishockey (Hovden 2006, 2010).

Kay (2014) påpeker at idrettsdeltakelse ofte utgjør en mindre del av jenters identitet sammenlignet med gutter og at dette handler om at det ofte er «maskuline egenskaper» som aggresjon og konkurranseinstinkt som verdsettes i idretten. Idrett ser også ut til å bli minst verdsatt av de gruppene av jenter som er mest utsatt for sosial ekskludering fra den, som for eksempel jenter fra lavinntektsfamilier eller jenter med minoritetsbakgrunn (Lenneis og Pfister 2017a). For disse gruppene av jenter, som er særlig utsatt for sosial ekskludering fra samfunnsliv generelt, kan det å delta i idrett utenfor hjem og familie ha flere sosiale og personlige fordeler, for eksempel gjennom å skape muligheter for å komme seg ut av huset og delta i fysisk aktivitet (Lenneis og Pfister 2017b). Forskning på jenter opplevelser av idrett har vist at idrettsdeltakelse kan føre til større myndiggjøring og selvverd hos jenter (Liechty mfl. 2016). Den maskuline kulturen idretten er bygget på, som gjør idretten

³ Oversettelse fra Collins (2014) – «gender inclusion in sport».

⁴ Oversettelse fra Saveedra (2009) – «gender inclusion through sport».

ekskluderende ovenfor kvinner, kan også være en arena hvor jenter og kvinner får rom til å utfordre dominerende kjønnsstereotyper (Tjønndal og Hovden 2016). Hvis deltakelse i idrett kan hjelpe kvinner til å utfordre diskriminerende praksiser de opplever i andre sosiale kontekster, har idretten potensial til å utgjøre et verdifullt bidrag for de gruppene av kvinner som i størst grad opplever sosial ekskludering (Kay 2014).

Sosial innovasjon

I denne artikkelen benyttes sosial innovasjon som et analytisk perspektiv for å forstå endringsprosesser i idrett, i dette tilfellet inkluderingstiltakene Jentskate og Girl Skate Camp. Andre teoretiske tilnærminger kan nok, og har nok blitt, benyttet for å studere endringsprosesser, men det er to grunner til at jeg velger å benytte innovasjonsperspektivet her. For det første er innovasjon blitt en sentral del av den nasjonale politikken for fornyelse og nyskaping i offentlig sektor. Når helse- og velferdssektoren skal møte utfordringer knyttet til demografiske utviklingstrekk i samfunnet, som eksempelvis økende andel eldre og økende innvandring, tillegges nå innovasjon en sentral rolle som løsningsstrategi (Willumsen 2008). Det er altså et analytisk rammeverk som blir viet mye oppmerksomhet på andre samfunnsarenaer hvor inkludering er viktig. For det andre er innovasjon, og særlig sosial innovasjon, et nytt og lite utviklet felt innenfor idrettsforskning. Derfor kan det ha betydning i seg selv å benytte dette perspektivet for å utforske hvilken merverdi innovasjonsperspektivet kan ha for idrettsfeltet. Her må teorier om sosial innovasjon benyttes.

Innovasjon defineres på ulike måter og med ulike presisjonsnivå. Blant noen av de mest abstrakte definisjonene finner man beskrivelser av innovasjon som «*new stuff made useful*» (McKeown 2008: 5). Innovasjon har sin opprinnelse fra økonomi som fagfelt, og mye av innovasjonslitteraturen omhandler derfor privat sektor, næringsliv, effektivisering og produksjon (Hartley 2005, 2013). Sosial innovasjon skiller seg fra den tradisjonelle, økonomiske forståelsen av begrepet ved at det ikke handler om endringer som skal føre til nye produkter eller nye markeder, men heller om løsninger på samfunnsproblem:

Social innovation is about new ideas that work to address pressing unmet needs. We simply describe it as innovations that are both social in their ends and in their means. Social innovations are new ideas (products, services and models) that simultaneously meet social needs (more effectively than alternatives) and create new social relationships and collaborations (Murray mfl. 2010: 6).

Hean (2015) peker på fire hovedelementer ved sosial innovasjon: 1) identifikasjon av sosiale behov, 2) Utvikling av nye løsninger som respons på disse behovene, 3) evaluering av virkningen av de nye løsningene for de aktuelle behovene og 4) spredning og oppskalering av vellykkede og virkningsfulle sosiale innovasjoner.

Sosial innovasjon kan også defineres etter hvilket nivå innovasjonsprosessen har til hensikt å påvirke, og hvilket nivå innovasjonen får betydning for. Her kategoriserer Nicholls og Murdock (2012) fire ulike dimensjoner: individuell, organisatorisk, nettverksbasert og systemorientert. Individuelle sosiale innovasjoner oppstår på mikro-nivå og søker å løse sosiale problemer individer eller små grupper opplever. Organisatoriske sosiale innovasjoner retter søkelys på sosiale utfordringer i offentlige, private og frivillige organisasjoner. Nettverksbaserte sosiale innovasjoner har som mål å løse sosiale problemer som oppleves av et miljø eller nettverk av flere organisasjoner, grupper og individer. Systemorienterte sosiale innovasjoner søker å løse sosiale problemer på systemnivå (Nicholls og Murdock 2012). Disse ulike nivåene av sosial innovasjon viser noe av kompleksiteten knyttet til denne typen endringsprosesser. Sosiale innovasjoner har ikke satte grenser, og vokser ofte frem på tvers av offentlig, frivillig og privat sektor (Murray mfl. 2010). Mange av disse endringsprosessene oppstår som samarbeid mellom aktører fra flere sektorer, for eksempel mellom det private næringsliv, offentlige aktører og frivillige organisasjoner.

Drivere og barrierer for innovasjon

Hvem driverne bak endringsprosessen er, kan ha stor påvirkning på utfallet av den (Høiland og Willumsen 2015). I innovasjonslitteraturen omtales en rekke ulike innovasjonsdrivere, blant annet toppstyrt⁵, praksisnær⁶, medarbeiderstyrt, brukerstyrt, ledelsesstyrt og samarbeidsstyrt innovasjon (Fagerberg 2011, Sørensen og Torfing 2011). Praksisnær innovasjon blir ofte forbundet med medarbeiderstyrt innovasjon (Høiland og Willumsen 2015). Praksisnære innovasjoner er et resultat av prosesser hvor innovasjonen skjer i det daglige arbeidet i en organisasjon, eller i en bedrift. Praksisnære innovasjoner begynner nedenfra og ofte spontant, uten at det trenger å være forankret strategisk eller politisk i retningslinjer, føringer eller organisasjonsmål (Gjelsvik 2007). Toppstyrt innovasjon derimot, er drevet fram av ledelsen i organisasjonen, bedriften eller sektoren, for eksempel styret, administrasjonen eller den

⁵ Oversettelse av «Top-down» innovation

⁶ Oversettelse av «bottom-up» innovation.

politiske ledelsen i en kommune. Denne innovasjonsdriveren er ofte forbundet med innovasjon i offentlig sektor (Sørensen og Torfing 2012), og gjerne i forbindelse med New Public Management og reformer.

Brukerdrevet innovasjon beskrives av von Hippel (2005) som innovasjon hvor tjenestemottakere eller brukere av produktet eller tjenesten er tiltenkt å være med og drive innovasjonsprosessen framover (Høytrup 2010). Den siste innovasjonsdriveren som diskuteres i artikkelens analyse er samarbeidsdrevet innovasjon, som i løpet av de siste årene har fått en større plass i innovasjonslitteraturen som handler om offentlig sektor (Hartley 2013). Innovasjonsprosessen blir her sett på som et kollektivt ansvar hvor nye og kreative løsninger blir drevet frem i samarbeid mellom ulike aktører, eksempelvis både ledelse, brukere og eksterne aktører (Sørensen og Torfing 2011).

Hovedvekten av forskningen på barrierer for innovasjon tar empirisk utgangspunkt i bedrifter og det private næringsliv (Silva mfl. 2007, Madrid-Guijarro mfl. 2009,). Litteraturen peker på mange barrierer for innovasjon og strukturerer disse på ulike måter. Blant annet skiller Tabas mfl. (2011) mellom interne og eksterne innovasjonsbarrierer – det vil si barrierer internt innen organisasjonen og eksterne barrierer utenfor organisasjonen. Studier av innovasjonsbarrierer vektlegger ofte implikasjonene av økonomiske barrierer for innovasjonsprosessen (Arundel 1997, Savignac 2008). Andre sentrale innovasjonsbarrierer som vektlegges i litteraturen er manglende menneskelige ressurser (McAdam mfl. 2004, Mohen og Roller 2005), organisatoriske barrierer og strukturelle barrierer (Sokol 2001).

Økonomiske barrierer omhandler mangel på de økonomiske og/eller materielle ressursene som kreves for å gjennomføre og implementere innovasjonen (Madrid-Guijarro mfl. 2009). Dersom det er høye kostnader knyttet til implementeringen av innovasjonen kan dette være en sentral barrierer for hvorvidt en bedrift eller en organisasjon klarer å lykkes med innovasjonsprosessen (Silva mfl. 2007). Hvorvidt organisasjonen har muligheter til å sikre ekstern finansiering og hvorvidt det er høy risiko for store økonomiske tap er andre eksempler på økonomiske barrierer. Innovasjonsbarrierene knyttet til menneskelige ressurser handler om hvorvidt man har kvalifiserte personer tilgjengelig, eller hvorvidt man har mulighet til å finne kvalifiserte personer, som kan drive endringene frem (McAdam mfl. 2004). Andre eksempler på innovasjonsbarrierer knyttet til menneskelige ressurser kan være motstand fra ansatte/medlemmer/brukere (Mohen og Roller 2005) eller motstand fra ledere i organisasjon (Silva mfl. 2007).

Organisatoriske barrierer kan være knyttet til organisasjonskulturen (Madrid-Guijarro mfl. 2009). Det vil si hvorvidt det er en kultur i organisasjonen/bedriften som skaper åpenhet for utvikling av nye ideer og prosjekter, og som stimulerer til kreativitet og nytenkning. Andre organisatoriske barrierer kan være ledelsesmåten i organisasjonen, tidkrevende byråkratiske prosesser eller manglende kunnskap om innovasjonsledelse. Strukturelle barrierer omfatter eksterne hindringer skapt av miljøet/konteksten organisasjonen befinner seg i. Dette kan eksempelvis være muligheten for å inngå i samarbeid med eksterne partnere og samarbeidsviljen hos de aktuelle partnerne (Sokol 2011). Andre eksempler på strukturelle barrierer er manglende støtte fra kommune, fylke eller stat (McAdam mfl. 2004; Tabas mfl. 2011).

Noe som i liten grad diskuteres i tidligere forskning på innovasjonsbarrierer er mislykkede innovasjoner. Selv om sosial innovasjon er et normativt begrep som medfører intensjon om kvalitativ forbedring i en gitt kontekst, er ikke alle innovasjonsprosesser vellykkede. I så tilfelle kan innovasjonen i seg selv være en barriere. I dette tilfellet kunne det for eksempel tenkes at ingen jenter i den lokale konteksten var interessert i å skate og at inkluderingsprosjektet dermed ble mislykket. Tabell 1 oppsummerer de ulike innovasjonsbarriereene som er identifisert i studier av innovasjonsprosesser i ulike kontekster.

Tabell 1: oversikt over innovasjonsbarrierer fra litteraturen.

Barriere	Studie
<p><i>Økonomiske barrierer</i></p> <p>Høye kostnader ved innovasjonen</p> <p>Muligheter for ekstern finansiering</p> <p>Høy økonomisk risiko</p> <p>Manglende materielle ressurser</p>	Madrid-Guijarro et. al. (2009); Silva et. al. (2007); Mohen & Roller (2005); Galia & Legros (2004); Frenkel (2003); Baldwin & Gellatly (2004)
<p><i>Mangel på menneskelige ressurser</i></p> <p>Finne/beholde kvalifiserte personer</p> <p>Motstand blant ansatte/brukere</p> <p>Motstand blant ledelsen/styret</p> <p>Opplæring av personer</p>	Madrid-Guijarro et. al. (2009); Silva et. al. (2007); Rammer et. al. (2006); Garcia Martinez & Briz (2000).
<p><i>Organisasjonelle barrierer</i></p> <p>Organisasjonskultur</p> <p>Manglende kunnskap om innovasjon og innovasjonsledelse</p> <p>Ledelsesstil internt i organisasjonen</p> <p>Byråkratiske prosesser</p>	Madrid-Guijarro et. al. (2009); Hewitt-Dundas (2006); Frenkel (2003); Baldwin & Gellatly (2004).
<p><i>Strukturelle barrierer</i></p> <p>Deling av kunnskap og erfaring</p> <p>Eksterne samarbeidspartnere</p> <p>Informasjon om relevant teknologi</p> <p>Kunnskap om markedsføring/spredning av innovasjonen</p> <p>Manglende støtte fra omgivelsene</p>	Sokol (2011); Sebestyen & Parag (2010); Mohen & Roller (2005); Hausman (2005); Frenkel (2003); Freel (2000);
<p><i>Mislykkede innovasjoner</i></p> <p>Ideer som av ulike grunner ikke slår an og dermed heller ikke medfører forbedring/løsning på sosiale problemer.</p>	

Neste del presenterer den metodiske fremgangsmåten og feltarbeidet som ligger til grunn for artikkelens analyse.

DATAGRUNNLAG OG METODE

Det empiriske grunnlaget for denne artikkelen er basert på et fire måneder langt feltarbeid hos en skateboardklubb i en middel stor norsk by, gjennomført høsten 2015 og vinteren 2016. Skateboardklubben ble valgt som empirisk utgangspunkt på grunn av to pågående inkluderingstiltak rettet mot jenter: Jenteskate og Girl Skate Camp. Begge disse aktivitetsprosjektene ble initiert og startet på skateboardklubbens eget initiativ for å bidra til økt rekruttering av jenter i egen klubb, da skateboardklubbens selv opplevde dette som en utfordring. Gjennom lokale media fikk jeg kjennskap til Jenteskate og jeg kontaktet skateboardklubben i august 2015, og begynte feltarbeid i oktober samme år.

Før feltarbeidet hadde jeg ikke noe personlig forhold til skateboarding og liten kjennskap til skateboardklubben utenom å vite om inkluderingsprosjektene. Jeg har derimot bakgrunn som utøver og trener i en annen individuell idrett – boksing. Å ha noen felles holdepunkter kan være en viktig del av å få innpass i en empirisk kontekst (Music og Godø 2011, Cushion 2014). Her mener jeg at min idrettsbakgrunn var en viktig faktor for å få innpass blant medlemmene i skateboardklubben. Min rolle i feltarbeidet var først og fremst som observatør. Jeg visste lite om skateboard og startet feltarbeidet med å «henge i hallen», snakke med klubbens medlemmer og foreldre som var tilstede. Som feltarbeider var jeg åpen om prosjektet med alle jeg kom i kontakt med i hallen og jeg hadde med prosjektbeskrivelse med samtykkeskjema hver gang jeg var tilstede i tilfelle jeg skulle treffe nye deltakere.

Den første måneden i feltarbeidet konsentrerte jeg meg om å være tilstede i hallen under Jenteskate. Klubben holdt tre Jenteskatepartier i uka fordelt på to dager, en av disse var rettet mot jenter over 10 år, mens de to andre var åpne for yngre jenter. Hvert Jenteskateparti hadde en varighet på ca. to timer. En måned ut i feltarbeidet begynte jeg å være tilstede på enkelte av klubbens andre partier i tillegg til Jenteskate, og siste halvdel av feltarbeidet vekslet jeg mellom å være tilstede på «Kidskate» for barn og «Voksenskate» for medlemmer over 18 år, i tillegg til Jenteskate. Gjennom feltarbeidet var det stor variasjon i hvor mange deltakere som var tilstede på hvert parti, fra 5–6 stykker til over 20 deltakere på det meste.

Datamaterialet består i all hovedsak av mine feltnotater fra observasjonene og feltsamtalene i skateboardhallen. Etter hver gang jeg var tilstede på satt jeg i bilen på parkeringsplassen utenfor hallen og skrev feltdagbok, før jeg renskrev disse notatene på pc når jeg kom hjem samme kveld. Siste måned i feltarbeidet gjorde jeg i tillegg tre ustrukturerte intervjuer med deltakere på Jenteskate. Disse intervjuene ble tatt opp og transkribert. Informantene ble intervjuet med bakgrunn i samtaler vi hadde hatt i skatehallen tidligere.

I analyseprosessen hadde jeg en induktiv tilnærming til datamaterialet. Det vil si at de analytiske kategoriene, og den tematiske inndelingen i analysen som følger er først og fremst drevet frem av empirien, med det formål å la datamaterialet «*snakke for seg selv*» (Markula og Silk 2011: 126). Temaene jeg anså som særlig relevante etter denne prosessen var relatert til endringsprosessen implementeringen av Jenteskate og Girl Skate Camp medførte og særlig driverne og barrierene for disse inkluderingstiltakene. Etter en induktiv tilnærming til koding og kategoriseringen av materialet ble de teoretiske perspektivene på sosial innovasjon og inkludering/ekskludering av jenter i idrett valgt for å belyse temaene som kom frem av materialet.

ANALYSE

Som analytisk utgangspunkt kan sosial innovasjon bidra til innsikt og dypere forståelse av hva som skal til for å legge til rette for økt inkludering av jenter i skateboard og andre mannsdominerte livsstilsidretter. Artikkelens analyse er tematisk inndelt i fire deler: (1) en redegjørelse av den empiriske konteksten for studien – Jenteskate og Girl Skate Camp, (2) jenteskate som endringsprosess, (3) barrierer for jenteskate (4) jenteskate som motsetning til organisert idrett.

Skateboardklubben, Jenteskate og Girl Skate Camp

Jenteskate og Girl Skate Camp er to tiltak som ble utviklet med det formålet å øke antallet jenter i en skateboardklubb i en middels stor norsk by. Skateboardklubben er organisert gjennom NORB (nå også NSBF/NIF). Skateboardklubben har et godt forhold til den organiserte idretten lokalt, og samarbeider med kommunens idrettsråd og med idrettskretsen i fylket. Skateboardklubbens styre vurderer fordelene med å gå inn i NIF som større enn ulempene ved å stå utenfor:

Om ikke vi som er medlem av NORB går inn i idrettsforbundet og setter premissene for hvordan skateboarding som idrett skal organiseres, kan

det hende at noen andre gjør det. Da vil vi miste kontroll over egen aktivitet. Det er åpenbart mer risiko å stå utenfor idrettsforbundet enn å organisere seg inn i det. I alle fall nå når skateboarding skal bli en del av OL (Aksel, styremedlem).

Noen av fordelene som trekkes frem er at skating vil få mer tyngde sammenlignet med lignende aktiviteter/miljøer som sparkesykkel, inline og BMX, økt tilgang på kommunale midler til drift, utdanning av instruktører og anleggsutbygging, samt hjelp til bedre systemer for drift av klubben:

Jeg tror vi kommer til å få litt mer anerkjennelse når vi blir en idrett, men det viktigste er at vi får tilgang på mer midler når vi blir en del av idretten. Vi kan søke støtte fra Idrettskretsen for eksempel, ikke bare fra kommunen... Også er det jo mye kompetanse i idrettsforbundet vi kan dra nytte av (Silje, styremedlem).

Ulempene med medlemskap i NIF, slik skateboardklubben beskriver det, handler om økte krav til organisering, medlemsregistrering og rapportering, lisenskrav i konkurranser og anti-doping regler. Styremedlem Mikael beskriver det slik: «*Jeg hører jo mye fra venner som driver med mer 'seriøse idretter', om all byråkratiseringen i NIF... Jeg er spent på hvordan det blir når vi må begynne med 'Min idrett', medlemsregistrering og sånne ting*». Det finnes fortsatt mange uavhengige skateboardforeninger som står utenfor NORB, og nå også NIF. Det er derfor nærliggende å tro at synet på den økte institusjonalisering det medfører å bli en del av den organiserte idretten er ikke utelukkende positivt i det norske skateboardmiljøet. Analysen og funnene i denne studien representerer således ikke «hele det norske skateboardmiljøet», men en lokal kontekst innenfor dette miljøet.

Jenteskate er et aktivitetstilbud som er lagt til et fast tidspunkt hver uke hvor alle jenter er velkomne til klubbens egne innendørs skatepark for å trene sammen med andre jenter som står på rullebrett. Det er gratis inngang og lån av utstyr for jenter som er medlem i klubben, mens jenter som ikke er medlemmer betaler 25 kr for inngang og leie av brett og hjelm. Når Jenteskate pågår er hallen stengt for guttene i klubben og jentene får øve på nye triks og lære nye ferdigheter av eldre og mer erfarne jenter i klubben. Jenteskate er åpent for alle, uavhengig av alder, men hovedvekten av deltakerne er barn og ungdom. Klubben tilbyr leie av både skateboard, hjelm og annet beskyttelsesutstyr og har ingen dyre treningskontingenter eller avgifter knyttet til sine aktiviteter. Jenteskate er nå et populært aktivitetstilbud både for klubbens medlemmer og jenter uten tidligere erfaring med skateboard. Jenteskate kom som en forlengelse av Girl Skate Camp som klubben arrangerer et par ganger

i året. Girl Skate Camp er et arrangement som går over en helg hvor skateboardklubben inviterer jenter fra hele landet til å stå på skateboard sammen og bli kjent med andre jenteskatere. Campen er åpen for alle jenter, uavhengig av alder og ferdighetsnivå på skateboard. Girl Skate Camp har på det meste tiltrukket seg i overkant av 50 jenteskatere. I 2017 Skateboardklubben tilbyr også her utleie av brett og hjelm til jentene som trenger det.

Jenteskate som endringsprosess

Endringsprosesser kan være toppstyrte på ulike måter, eksempelvis ved at endring drives frem av ledelsen i en organisasjon, eller på et overordnet nivå, eksempelvis av ledere på et høyere politisk ståsted (Halvorsen mfl. 2005). Toppstyrt innovasjon i offentlig sektor kan typisk begynne med en politisk vilje til å løse et problem, som videre skaper en ny reform som spres til aktuelle institusjoner på praktisk nivå, som får ansvaret for å sette de nye tiltakene i praksis (Høiland og Willumsen 2015). Sammenlignet med innovasjonsprosesser i offentlig sektor kan hverken Jenteskate og Girl Skate Camp betegnes som toppstyrte endringer. Selv om både NORB og NSBF/NIF fremmer likestilling, like muligheter og inkludering uavhengig av kjønn som sentrale verdier for sin virksomhet (NORB n.d, NIF 2015) er det ingen konkrete krav idrettslag blir pålagt å implementere i sine aktiviteter for å imøtekomme disse nasjonale idrettspolitiske visjonene. I den grad Jenteskate og Girl Skate Camp kan beskrives som toppstyrte endringsprosesser handler det om at styret og ledelsen i skateboardklubben har vært sentrale drivere for implementeringen av inkluderingstiltakene. En av styremedlemmene i skateboardklubben forteller hvordan styret har jobbet med å øke andelen jenter som skater i klubben:

Vi innarbeidet i våre vedtekter at inkludering av jenter – å øke antallet jenter som skater – skal være sentralt for alle aktiviteter i klubben. Dette gjorde vi etter at vi startet med Jenteskate og Girl Skate Camp. Da hadde vi på en måte sikra at inkludering av jenter også var en del av verdiene og strukturene for klubben vår (Aksel).

At Jenteskate og Girl Skate Camp i liten grad er toppstyrt, for eksempel gjennom press fra kommune eller fylke, kan være en av grunnene til at tiltakene oppleves som vellykket av medlemmene i klubben. Silje, som var med på oppstarten av Jenteskate og Girl Skate Camp, forteller hvorfor hun mener at aktivitetstiltakene har vært en suksess:

Jenteskate var noe vi gjorde sammen fordi vi ville det. Vi ville bare legge til rette for at flere jenter skulle få oppleve hvor kult det er å stå på skateboard og henge i skatehallen. Vi bare begynte, så utviklet det seg underveis. Jeg tror ikke det hadde blitt like bra om det hadde vært noe vi følte vi måtte gjøre – eller bare gjorde for å få penger fra NIF eller kommunen (Silje).

Siljes beskrivelser av behovet for å tilrettelegge for flere jenter gjennom å skape en enkjønnet kontekst hvor jentene kan stå på rullebrett sammen, viser paralleller til Langseths (2012) studier av jentene i surfemiljøet på Jæren, og Sisjords (2005, 2012) studier av jentecampene i snowboard. En av de andre skaterne i klubben, Jesper, bryter inn i samtalen min med Silje, og tilfører:

Jo, det er jo sant... Men samtidig så kunne vi aldri ha startet Jenteskate om vi ikke hadde hatt skateboardhallen vår – og den ville vi aldri klart å bygge uten støtten fra kommunen. Så vi har jo vært avhengige av at politikerne i byen har sett og forstått at vi er et bra tilskudd til fritidsaktivitetene for ungdom. Vi ville ikke klart det alene, uten hjelp fra det offentlige. Jeg tror ikke Jenteskate ville blitt like populært om det var utendørs, slik vi skata før. Jenter skater mest innendørs. Det er flere gutter som skater ute (Jesper).

Forståelsen av at jenter og gutter har ulike måter å utøve livsstilsidretter på går igjen både i den norske (Sisjord, 2005; Langseth, 2012) og den internasjonale litteraturen (Beal 2001, Turner 2013) om jenter i disse ungdomsmiljøene. Jesper forteller at rullebrettkjøringen har blitt mer organisert etter at skatehallen kom: *«før møttes vi bare ute og skata i byen, etter vi fikk skatehall ble flere jenter med»*. Jespers stemme viser hvordan Jenteskate ikke hadde vært mulig uten tett samarbeid og partnerskap med offentlig sektor (kommunen). Sosiale innovasjoner som Jenteskate oppstår ofte gjennom tverrfaglig samarbeid på tvers av offentlig, frivillig og privat sektor (Sørensen og Torfing 2011, 2012). Drivkraften til å *«løse jenteproblemet i klubben»*, slik Silje fremhever, var utgangspunktet for å sette i gang tiltakene Jenteskate og Girl Skate Camp. Det kan likevel tenkes at disse tiltakene ikke hadde blitt like vellykkede uten støtten fra kommunen til å bygge innendørs skatehall.

Sosiale innovasjoner starter ofte med at et problem identifiseres (Hean 2015). Silje foreller at høyt frafall og manglende rekruttering av jenter en utfordring de ønsket å ta tak i: *«Det var et skikkelig problem! En periode var jeg nesten alene her, hehe.. men da var det vanskelig å vite hva vi kunne gjøre med det»*. Klubbens tiltak, Jenteskate og Girl Skate Camp, kan beskrives som det Hean (2015) beskriver som andre fase i sosiale innovasjonsprosesser: utviklingen av nye løsninger som skal dekke et konkret behov i en sosial

kontekst. Skatehallen er ofte full av aktivitet og Aksel fremhever at tiltakene som en suksess med tanke på å øke tilfanget av jenter i klubben:

Etter at vi begynte med Jenteskate fast en gang i uka har vi gått fra å ha 3–4 faste jenter i klubben til 15–25 jenter på de mest populære Jenteskatetimene. Flere av jentene kommer også på våre andre partier, som for eksempel Kidskate, åpen hall og Voksenskate... Det tar bare litt tid før de føler seg trygge på oss i klubben og miljøet her (Aksel).

Når Aksel sier at jentene trenger litt lengre tid på å føle seg trygge, kan dette relateres til at jenter i større grad opplever sosiale barrierer for å delta i idrettsaktivitet (Lenneis og Pfister, 2017a; 2017b), og at dette blir mer fremtredende i livsstilsidretter som representerer idrettsmiljø preget av maskulin dominans (Wheaton 2013). Vilja på 17 år har vært medlem i skateboardklubben i tre år og er en Jenteskate-veteran. Hun er nå en av jentene som driver aktiviteten, som en «*slags trener for de nye jentene*». Vilja forteller at hun tror noe av grunnen til at Jenteskate har vært så vellykket handler om at jenter og gutter skater på forskjellige måter:

Jentene har liksom sin egen måte å skate på! De er litt mer forsiktige og redde for å ikke få til de største triksene. Jentene tørr ikke prøve nye ting hvis gutta står og ser på. Guttene drar mer på og tar større plass. Når de flinkeste guttene leker seg i skatehallen kan det virke skremmende for jentene som nettopp har begynt å stå på brett, de føler seg litt i veien liksom... men de er jo ikke det! (Vilja).

I Langseths studier (2012, 2015) beskriver surfejentene at guttene ofte «*stjeler bølger fra dem*», noe som betyr at guttene ofte forventer å få fortrinn foran jentene når store bølger oppstår fordi de antar at jentene ikke vil mestre å surfe på disse bølgene uansett. Viljas beskrivelse viser hvordan guttene – som «*drar på og tar plass*» gjør at jentene trekker seg til side. Skatejentenes underordning etter gutta viser også paralleller til Sisjords (2005) beskrivelser av snowboardmiljøet, og det kan tenkes at holdninger der man antar at jenter ikke tør, får til, eller har ferdigheter til å gjøre de største triksene, og derfor til dels mindre plass og status i miljøet, er en generell beskrivelse for norske livsstilsidretter.

Praksisnære og brukerdrevne innovasjoner inntreffer når fagfolk, tjenesteytere, profesjonsarbeidere – de som til daglig utfører de aktuelle tjeneste til brukerne – er drivere for endring (Bason 2010, Fuglsang 2010). Fuglsang (2010) beskriver praksisnære innovasjoner som de forbedringene som skjer i de hverdagslige handlingene i ulike kontekster. I idrett handler brukerdrevne innovasjoner om å involvere medlemmene i idrettslagene lokalt direkte i

innovasjonsprosessen. Aksels beskrivelser av utviklingen av Jenteskate kan relateres til en brukerdrevet innovasjonsprosess:

I begynnelsen var det bare jeg, Vilja og et par av jentene i klubben som dro i gang Jenteskate. Vi ville ta vare på de få jentene vi allerede hadde... Også ville vi jo at flere jenter skulle trives her... Bortsett fra meg har det vært Vilja og Silje som har vært ansvarlige for Jenteskate... Vi som sitter i styret i klubben har alltid støttet Jenteskate og Girl Skate Camp (Aksel).

Vilja utdyper dette og beskriver Jenteskate og Girl Skate Camp som tiltak med høy grad av hva Fuglsang (2010) betegner som praksisnært: «*Jenteskate og Girl Skate Camp er jo hva enn vi jentene i klubben vil det skal være. Vi gjør jo hva vi vil i skatehallen. Det er jo vi som bestemmer!*». I begge tiltakene har skateboardklubbens ledere og trenere vært sentrale drivere for implementering av Jenteskate og Girl Skate Camp. Etterhvert som tiltakene ble etablert i klubben har de kvinnelige medlemmene som benyttet seg av tilbudet («brukerne») i større grad blitt involvert i videreutviklingen og utformingen av klubbens tilbud til jentene.

Toppstyrte innovasjoner fra politisk nivå, for eksempel via NIF, har den fordel at de kan spres nasjonalt, gjennom nye vedtak og regelendringer, som for eksempel ved de nye reglene for medlemsregistrering i norske idrettslag gjennom innføringen av Min Idrett⁷. Ulempen ved slike innovasjoner er at manglende eierskap og lokale forhold i idrettslag, idrettskretser, særforbund og særkretser gjør at implementeringen ikke skjer av seg selv. For vellykket implementering på lokalt er man ofte avhengig av samarbeid mellom aktører internt i idrettslag (ledere, trenere, utøvere), aktører i regionale ledd (eksempelvis idrettskrets eller idrettsråd) og offentlig sektor (kommune eller fylke) (Willumsen 2008). Behovet for samarbeid med offentlig sektor blir ofte et tema:

Uten den økonomiske støtten fra kommunen hadde alt vært mye vanskeligere. Jeg skal ikke si at vi ikke hadde det fått det til, men jeg vet ikke om Jenteskate og Girl Skate Camp hadde blitt like stort om kommunen ikke hadde gitt oss penger til utstyr, eller om vi ikke hadde hatt skatehallen (Aksel).

På samme måte som hvem driverne bak innovasjonsprosessen er kan påvirke utfallet, vil omfanget og hvilke typer barrierer man møter i prosessen ha innvirkning på sjansene for å skape en vellykket innovasjon i enhver kontekst (Madrid-Guijarro mfl. 2009). I den neste delen av artikkelen vil jeg drøfte

⁷ Min idrett: <https://minidrett.nif.no/>

hvilke barrierer som har påvirket implementeringen av aktivitetstilbudene Jenteskate og Girl Skate Camp.

Barrierer for Jenteskate

Mangel på økonomiske ressurser omtales ofte som den største barrieren for endring i innovasjonslitteraturen (Tabas mfl. 2011). Dersom det er høye kostnader forbundet med endringsprosesser utgjør dette ofte en utfordring for implementeringen av innovasjon (Silva mfl. 2007). Organisasjoner som i tillegg har begrensede muligheter til å hente inn ekstern finansiering til prosjekt og tiltak kan stå overfor ekstra barrierer. Hvor store økonomiske ressurser endringsprosesser i idrett krever er avhengig av formålet for innovasjonen og konteksten den foregår i. I tilfellene med Jenteskate og Girl Skate Camp har ikke tiltakene krevd store store økonomiske ressurser. Skateboardklubben kjøpte inn utstyr (skateboard og hjelmer) til utlån til sine medlemmer, som har krevd noe økonomiske midler, men dette fikk skateboardklubben finansiering fra kommunen til å kjøpe inn. En av styremedlemmene, Matias, forteller likevel at ekstern finansiering gjennom kommunen har vært nødvendig:

Det er jo ikke så dyrt å holde på med skateboard. Vi trenger jo ikke så mye utstyr, bortsett fra brettet, og vi kan jo skate ute, uten hall. Men jeg tror det er en barriere for mange det å bruke penger på eget utstyr når man skal begynne med en ny idrett. Det koster jo litt å kjøpe eget brett, egen hjelm og kanskje noe beskyttelse til knær og albuer. Støtten fra kommunen til å bygge egen hall og kjøpe inn utstyr har vært en viktig del av suksessen til Jenteskate og Girl Skate Camp. Med hallen kan vi skate hele året, uavhengig av vær og vind. Og siden klubben har kjøpt inn brett og hjelm trenger ikke jentene å ha noen ting når de kommer hit egentlig. De kan låne alt av oss. Det tror jeg senker terskelen for å prøve. Uten penger fra kommunen ville vi ikke hatt muligheten til å tilrettelegge så bra for at nye jenter kan komme innom og prøve. Da ville ikke Jenteskate og Girl Skate Camp blitt like populært som det har blitt (Matias, styremedlem).

Den største barrieren ved implementeringen av Jenteskate og Girl Skate Camp har vært knyttet til menneskelige ressurser – å ha tilstrekkelig med frivillige trenere og medlemmer som kan drive aktivitetene og holde skateparken åpen i hverdagen. En av deltakerne på Jenteskate, Olivia, forteller:

Skateboardklubben her er jo ikke så stor. Det er jo stort sett Aksel eller Vilja som holder skatehallen åpen for Jenteskate. Om de er syke eller borte er det ikke så mange andre som kan ta over. Det er et veldig bra tilbud, men det kan være litt sårbart (Olivia, skater).

Det kan tenkes at dette er tilfellet i mange praksisnære og brukerdrevne innovasjoner i breddeidretten. Dersom idrettsklubben har treningslokaler/hall/baner tilgjengelig og nødvendig utstyr som trengs til aktivitetene er det begrenset hvilke økonomiske ressurser innovasjonsprosessen krever. Mangel på menneskelige ressurser kan nok tenkes å være et større problem i lokale tiltak som Jenteskate og Girl Skate Camp, sammenlignet med større, nasjonale prosjekter (McAdam mfl. 2004). For å drive Jenteskate og Girl Skate Camp har klubben vært avhengig av erfarne kvinnelige medlemmer som kan påta seg lederroller og være instruktører for de nye jentene i skateboardklubben:

Nå har vi jo mange jenter i klubben, og flere som kan holde Jenteskate og Girl Skate Camp i gang. Men i begynnelsen var det et problem. Jeg ville jo helst at Jenteskate og Girl Skate Camp skulle være i regi av jentene selv, men det er ikke så lett når de ikke er så mange. Jeg er jo med da, når ikke Vilja eller Silje kan (Aksel).

Tilstrekkelig med kvalifiserte personer vil være nødvendig for alle lignende inkluderingstiltak i idrett. Akkurat som det krever personer med kunnskap og ferdigheter om skateboard til å drive Jenteskate og Girl Skate Camp vil det kreve personer med idrettsspesifikk kunnskap for å drive lignende innovasjonsprosesser i andre idretter.

Slik organisatoriske barrierer kan påvirke innovasjonsprosesser i offentlig og privat sektor kan de også få innflytelse på endringsprosesser i idretten. Hvorvidt organisasjonen (for eksempel idrettslaget, idrettskretsen eller særforbundet) har en kultur som oppfordrer og stimulerer til nytenkning og utvikling av nye ideer er sentralt her (Madrid-Guijarro mfl. 2009). Fordi nyere idretter, som skateboard, snowboard og parkour ofte kjennetegnes av alternative organiseringsformer og verdsett som skiller seg fra tradisjonelle idretter (Rinehart 2000; Sisjord 2005, 2009), kan det tenkes at de nye idrettene er preget av organisasjonskulturer som gjør dem mer endringsvillige og åpne for innovasjon, sammenlignet med mer organiserte ungdomsidretter som fotball og ski. Studier av brettidrettene snowboard, skateboard og surfing beskriver ofte disse idrettene som mer uformelle og ad.hoc-pregede i sin organisering sammenlignet med mer tradisjonelle idretter (Langseth 2015). Organisasjonskulturen i skateboard og andre nye idretter kan tenkes å være en fordel for implementeringen av sosiale innovasjoner som Jenteskate og Girl Skate Camp ved uformelle lederstiler, få byråkratiske prosesser og åpenhet for nye ideer og løsninger (Hewitt-Dundas 2006). Noe av faren med en mer uformell aktivitetsorganisering, slik skateboardklubben drives, kan være at hvorvidt man lykkes med implementeringen av nye aktiviteter kan bli vilkårlig.

Mangel på samarbeidsvilje fra eksterne partnere vil være en relevant barriere for idrettsinnovasjoner både lokalt og nasjonalt (Sokol 2011). Selv om lokale og praksisnære innovasjonsprosesser i idrettslag sannsynligvis vil kreve mindre samarbeid med eksterne aktører sammenlignet med innovasjoner som skal implementeres i en region eller på landsbasis, vil samarbeid ofte være en forutsetning for vellykkede innovasjoner (Sørensen og Torfing 2011, 2012), også i idretten. I tilfellet med Jenteskate og Girl Skate Camp var noe samarbeid med kommunen nødvendig for å sikre tilstrekkelig økonomiske ressurser til nødvendig utstyr i implementeringsfasen. Større kunnskap om markedsføring og spredning av innovasjonen internt i skateboardklubben kunne bidratt til at tiltaket Jenteskate kunne etablert seg i skateboardklubber i andre byer i større grad. Her er deling av kunnskap og erfaring med andre idrettslag en relevant barriere for å sikre videreføring av et vellykket innovasjonsprosjekt lokalt. Andre idrettslag vil likevel kunne oppleve større barrierer i implementeringen av lignende inkluderingstiltak for jenter enn hva tilfellet har vært med Jenteskate og Girl Skate Camp. I dette tilfellet klarte skateboardklubben å sikre ekstern finansiering og en ekstern samarbeidspartner gjennom kommunen. Dette førte til få barrierer knyttet til økonomi og strukturer.

Jenteskate som motsetning til organisert idrett

Tredje del av analysen fokuserer på deltakernes egne opplevelser av Jenteskate som aktivitetstilbud. Kine (15 år) er ny i klubben og har bare vært med på Jenteskate en måneds tid. Når jeg prater med henne forteller hun om hvordan hun opplever klubbens tilbud til jentene:

Det er helt annerledes enn andre idretter. Jeg spilte håndball og svømte før – der er det alltid en trener som bestemmer hva du skal gjøre og hvor lenge du skal trene. Her er det jo trenere – på en måte, men de hjelper deg bare med å lære nye triks hvis du vil det. Du kan gjøre akkurat det du vil liksom... eller... vi får ikke lov å sitte på skateboardene da!... Også er det ingen konkurranser! De er ikke opptatt av hvem som er best eller flinkest (Kine).

En annen dag forteller en av de andre jentene – Andrea (19 år), at det hun liker best med Jenteskate er at hun selv bestemmer hvor lenge og hvor ofte hun vil trene:

Skatehallen er jo åpen nesten hver dag, så jeg kan skate mye hvis jeg vil – men det er ingen som blir sure om jeg bare kommer et par ganger i måneden heller. Også kan jeg velge om jeg vil dra på Jenteskate og trene

bare med jenter, eller om jeg vil dra på Voksenskate med gutta. Jeg bestemmer jo selv hvor lenge jeg vil være her. Det er ingen trener som bestemmer at du skal trene hver tirsdag og torsdag fra seks til åtte liksom. Jeg kan komme og skate en halvtime eller tre timer. Det er veldig mye frihet i forhold til for eksempel turning som jeg drev med før (Andrea).

Jentenes utsagn illustrerer skating som motsetning til organisert ungdomsidrett. Organiseringen og «treningene» er mer ustrukturerte i skateboardklubben enn i idrettene Kine har erfaringer fra, og jentene bestemmer selv innholdet i aktiviteten når de er i skatehallen. Andrea og Kines beskrivelser av Jenteskate harmonerer med hvordan skateboard (Turner 2013, Beal 2017) og andre livsstilsidretter (Wheaton 2004; Rinehart 2005) blir beskrevet i internasjonale studier, og bekrefter bildet av livsstilsidretter som «alternative» sammenlignet med organiseringen av mer tradisjonelle idrettsaktiviteter for ungdom. Kines opplevelser viser videre hvordan Jenteskate skiller seg fra andre inklusjonstiltak i organisert idrett. Sammenlignet med den organiserte ungdomsidretten er skateboardklubbens tiltak innovative fordi det tilbyr et rom for aktivitet som er mer ustrukturert og mindre prestasjonsfokusert enn hva tradisjonell ungdomsidrett er i Norge. Dette illustreres i flere av jentenes opplevelser av skateboardklubben. Hege (15), Alma (17) og Anja (13) deltar ofte på Jenteskate. De opplever miljøet i klubben som unikt, sammenlignet med andre idretter og understreker at de har stor grad av individuell frihet, samtidig som det er et godt fellesskap og mye gøy og fleip blant klubbens medlemmer:

Det er så annerledes å være her, sammenlignet med de andre idrettene jeg har vært med på. Før spilte jeg fotball, men det var så mange treninger og kamper hele tiden. Det var ikke gøy lengre. Fokuset er bare på å bli best. Her kan jeg komme og gå nesten når jeg vil. Skatehallen er åpen i flere timer, og ingen bestemmer hvor lenge jeg skal trene eller hva jeg skal trene på (Hege).

I likhet med Kine og Andrea, beskriver Hege skateboard som et alternativ – en motsetning, til den organiserte ungdomsidretten. Hege opplever at den løse organiseringen av skateboardklubbens partier gir mer frihet og større rom for individuelle valg enn hva den mer tradisjonelt organiserte fotballen gir. Løs organisering, høy grad av frihet og individualisering er kjennetegn som ofte fremheves i litteratur som omtaler skateboard og andre livsstilsidretter (Thorpe 2011, Wheaton 2013). Videre forteller Hege om mindre prestasjonsfokus i skateboardklubben, sammenlignet med fotball som hun har tidligere erfaringer fra. Økt press om satsing og økende prestasjonsfokus fremheves i

tidligere norske studier av ungdomsidrett som en av grunnene til at ungdom faller fra den organiserte idretten (Myrli og Mehus 2015, Seippel 2016, Hjelseth 2016). Det kan tenkes at fravær av prestasjonsfokus er en av grunnene til at Jenteskate oppleves som et vellykket inkluderingstiltak i skateboardklubben. Kay (2014) fremhever at jenter ofte har et større behov for selvbestemmelse og påvirkningskraft på egen treningsaktivitet, sammenlignet med guttene. Samtidig er den organiserte idretten ofte sentrert rundt at en voksen autoritetsperson (som oftest treneren) planlegger og styrer treningsaktiviteten. Kay (2014) beskriver denne hierarkiske organiseringen av ungdomsidrett som en av grunnene til at jenter i større grad blir sosialt ekskludert fra idretten. Når Hege sier «*her kan jeg komme og gå nesten når jeg vil*» og «*ingen bestemmer hvor lenge jeg skal trene eller hva jeg skal trene på*» uttrykker det et behov for selvbestemmelse over egen aktivitet som hun ikke har fått tilfredsstilt i sitt møte med den organiserte ungdomsidretten. Jenteskates organisering fremstår på denne måten som det innovative med dette inkluderingstiltaket. Skateboardklubbens organisering, som motsetning til den organiserte idretten, går igjen i jentenes fortellinger:

Jeg har møtt mange flere forskjellige folk her enn hva jeg har gjort i andre idretter. Når jeg spilte fotball, så spilte jeg jo på et lag bare med jenter som er like gamle som meg og som bodde i samme del av byen som meg. I skateboardklubben er det mye større bredde. Jeg liker at det er stor aldersspredning i klubben. Det er et annet samhold enn hva jeg følte at det var i fotballen (...) Også ser du jo styremedlemmene i klubben hele tiden. I fotballklubben min visste jeg jo ikke hvem som satt i styret. Her treffer jeg lederne i klubben hver uke. Det tror jeg har vært viktig for at Jenteskate har blitt så populært, fordi det er lettere å få alle i klubben til å jobbe mot det samme målet når man hele tiden snakker sammen og møtes (Alma).

Det er ingen strenge trenere som styrer oss på Jenteskate. Aksel eller Vilja hjelper meg og lærer meg nye triks hvis jeg vil, men de presser meg ikke til å gjøre noe jeg ikke er klar for. Girl Skate Camp i fjor var kjempegøy. Det kom jenter fra andre byer og vi var sammen hele helga, noen av dem var utrolig gode og kunne kjempekule triks. Å se at andre jenter lande vanskelige triks gir meg motivasjon til å fortsette å prøve. Kanskje jeg også kan klare det hvis jeg øver mer (Anja).

Når trenere, ledere og medlemmer i idrettslag samarbeider og opplever eierskap til miljøet og tiltaket, på den måten Alma og Anja beskriver at de gjør til skateboardklubben og Jenteskate, forankres aktivitetstilbudet bedre, enn om drivkraften i større grad hadde vært toppstyrt (von Hippel 2005), noe som fremkommer av Almas sammenligning av hennes relasjoner til styret i

skateboardklubben med styret i fotballklubben. Forankring på toppnivå er likevel et nødvendig steg dersom innovasjonen skal spre seg (Hartley 2005, Fuglsang 2010, Nicholls og Murdock 2012). I dette tilfellet vil en slik spredning kunne innebære at Jenteskate og Girl Skate Camp blir etablert i andre norske byer.

AVSLUTNING

Denne artikkelen har satt søkelys på inkluderingstiltakene Jenteskate og Girl Skate Camp. Materialet viser hvordan ledere og medlemmer i skateboardklubben var drivere for tiltakene, og hvordan denne interne forankringen i klubben har vært en nødvendig faktor bak den vellykkede implementeringen av Jenteskate. Jenteskate og Girl Skate Camp kan derfor beskrives som brukerdrevne (eller praksisnære) innovasjoner, noe som kan være en grunn til at tiltaket har lyktes med å rekruttere flere jenter i skateboardklubben. Et viktig poeng er at skateboardklubben opplevde få økonomiske, organisatoriske og strukturelle barrierer i implementeringen av Jenteskate. Den mest substansielle barrieren skateboardklubben opplevde var knyttet til manglende menneskelige ressurser, da klubben i utgangspunktet hadde få kvinnelige medlemmer og periodevis har hatt for få kvinnelige medlemmer som kunne stille som trenere og drifte jentenes aktivitetstilbud.

Et mål med artikkelen har vært å utforske hvordan innovasjonslitteraturen kan brukes som analytisk verktøy for å forstå sosiale endringsprosesser i idrett. Gjennom økt kunnskap om hvordan ulike innovasjonsdrivere og barrierer påvirker utviklingen av inkluderingstiltak i idrettsaktiviteter for ungdom kan idrettslag få bedre innsikt i hvilke forhold som er viktige for å skape vellykket inklusjon for marginaliserte grupper. Videre studier av endringsprosesser, både vellykkede og mislykkede inkluderingstiltak, i ulike idrettskontekster, vil skape mer kunnskap om hvordan den organiserte idretten bør jobbe for å oppfylle sine idrettspolitiske mål om økt inkludering i ungdomsidretten.

Et hovedfunn i materialet er at jentene opplever Jenteskate og skateboardklubben som en motsetning og et alternativ, til organisert ungdomsidrett. Jentene beskriver skateboardklubbens Jenteskate som løsere organisert med større rom for frihet og individuelle valg knyttet til involvering. Videre fremhever de større selvbestemmelse i egen aktivitet, gjennom fraværet av autoritære trenere som styrer aktiviteten. De beskriver også et mer mangfoldig miljø med tanke på bakgrunn, alder (og kjønn for de som også deltar i de

kjønnsblandede treningsgruppene). Dette er kvaliteter som jentene verdsetter, og indikerer at det innovative potensialet som gjør Jenteskate vellykket er knyttet til rullebrettkjøringens løse organisering og høye grad av individuell frihet. Ungdommenes stemmer i denne artikkelen tyder på at den lave graden av organisering, voksenstyring, målbarhet, rangering og konkurransefokus appellerer til jenter som kanskje ikke finner seg helt til rette i mer tradisjonelt organiserte idretter. Et sentralt spørsmål nå når skateboard gradvis innlemmes i NIF-systemet er hvorvidt skateboard som aktivitet klarer å holde fast ved sine røtter og fortsette å være en alternativ idrettsaktivitet for ungdommer som ikke trives i mer organiserte idretter, eller om skateboard gradvis vil gå gjennom økende grader av institusjonalisering og organisering.

LITTERATUR

- Arundel, A. (1997). Enterprise strategies and barriers to innovation. In: Arundel, A., Garrelfs, R. (Eds.), *Innovation Measurement and Policies*, vol. 50. EIMS Publication, European Commission, pp. 101–108.
- Atencio, M., Beal, B. & Wilson, C. (2009). The distinction of risk: urban skateboarding, street habitus and the construction of hierarchical gender relations. *Qualitative Research in Sport and Exercise*, vol 1. Issue 1: 3-20.
- Bakken, A. (2017). *Ungdata 2017. Nasjonale resultater*. Rapport fra Velferdsforskningsinstituttet NOVA, Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Baldwin, J. R. & Gellatley, G. (2004). *Innovation Strategies and Performance in Small Firms*. Northampton: Edward Elgar Publishing.
- Balmer, N., Pleasence, P., & Nevill, A. (2012). Evolution and revolution: Gauging the impact of technological and technical innovation on Olympic performance, *Journal of Sports Sciences*, 30(11), 1075–1083.
- Bason, C. (2010). *Leading Public Sector Innovation. Co-creating for a Better Society*. Bristol: The Policy Press.
- Beal, B. (2001). Disqualifying the Official: An Exploration of Social Resistance Through the Subculture of Skateboarding. I A. Yiannakis & M.Melnick (red.) *Contemporary Issues in Sociology of Sport*. Champaign, IL: Human Kinetics, 47–57.
- Beal, B. et al. (2017). Skateboarding, community and urban politics: shifting practices and challenges. *International Journal of Sport Policy*, 9(1), 11–23.
- Borden, I. (2001). *Skateboarding, Space and the City*. London: Berg Publishers.
- Borden, I. (2000). Speaking the City: Skateboarding, Subculture and Recompositions of the Urban Realm. *Research in Urban Sociology*, 5: 35–154.
- Clegg, J.L.- & Butryn, T.M. (2012). An existential phenomenological examination of parkour and freerunning. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, vol. 4, issue 3: 320–340.

- Collins, M. (2014). *Sport and Social Exclusion*. London: Routledge.
- Cushion, C. (2014). *Ethnography*. i L. Nelson, R. Groom & P. Potrac (eds.). *Research Methods in Sports Coaching*. London: Routledge, pp.171–181.
- Duret, P. & Angue, K. (2015). Two norms for innovation in outdoor sports: Technical and social innovation. *Society and Leisure*, 38:3, 372–382.
- Edwards, B. & Corte, U. (2010). Commercialization and lifestyle sport: lessons from 20 years of freestyle BMX in 'Pro-Town, USA'. *Sport in Society*, vol. 13, issue 7-8: 1135–1151.
- Fagerberg, J. (2011). Innovation: A Guide to the Literature in Fagerberg, J., Mowery, D.C. & Nelson, R.R. (eds.). *The Oxford Handbook of Innovation*. Oxford: Oxford University Press.
- Freel, M. S. (2000). Barriers to product innovation in small manufacturing firms. *International Small Business Journal*, Vol. 18, No. 2, pp. 60–80.
- Frenkel, A. (2003). Barriers and Limitations in the Development of Industrial Innovation in the Region. *European Planning Studies*, Vol. 11, No. 2, pp. 115–137, March 2003. ISSN 1469–5944.
- Fuglsang, L. (2010). Bricolage and Invisible innovation in public service innovation. *Journal of Innovation Economics*, 5 (1), 67.
- Galia, F. & Legros, D. (2004). Complementarities between barriers to innovation: evidence from France. *Research Policy*, Vol. 33, No. 8, pp. 1185– 1199, October 2004.
- Garcia Martinez, M. & Briz, J. (2000). Innovation in the Spanish food & drink industry. *International Food and Agribusiness Management Review*, Vol. 3, No. 2, pp. 155–176.
- Gjelsvik, M. (2007). *Innovasjonsledelse. Ledelse av innovasjon og internt entreprenørskap*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hartley, J. (2005) Innovation in Governance and Public Services. Past and Present. *Public Money and Management* 25(1), 27–34.
- Hartley, J. (2013). Public and Private Features of Innovation. I S.P. Osborne og L. Brown (red.). *Handbook of Innovation in Public Services*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, pp.44–59.
- Hausman, A. (2005). Innovativeness Among Small Businesses: Theory and Propositions for Future Research. *Industrial Marketing Management*, Vol. 34, No. 8, pp. 773–782.
- Hayhurst, L. M. C. (2014). The 'Girl Effect' and martial arts: social entrepreneurship and sport, gender and development in Uganda. *Gender, Place & Culture*, 21(3), 297–315.
- Hean, S. (2015). Samarbeid, samproduksjon og sosial innovasjon. I E. Willumsen & A. Ødegård (eds.). *Sosial Innovasjon – fra politikk til tjenesteutvikling*. Bergen: Fagbokforlaget, pp. 153–161.
- Hewitt-Dundas, N. (2006). Resource and Capability Constraints to Innovation in Small and Large Plants. *Small Business Economics*, Vol. 26, No. 3, pp. 257–277

- Hjelseth, A. (2016). Frafall i ungdomsidretten – et overvurdert problem? I Ø. Seippel, M.K. Sisjord & Å. Strandbu (red.) *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, pp.232–244.
- Hoeber, L., Doherty, A., Hoeber, O. & Wolfe, R. (2015). The nature of innovation in community sport organizations. *European Sport Management Quarterly*, 15:5, 518–534
- Hovden, J. (2010) Female Top Leaders - Prisoners of Gender? The Gendering of Leadership Discourses in Norwegian Sports Organizations. *International Journal of Sport Policy*. vol. 2 (2).
- Hovden, J. (2006) The gender order as a policy issue in sport a study of Norwegian sports organizations. NORA. *Nordic Journal of Feminist and Gender Research*. vol. 14 (1).
- Hovden, J. (2012). Discourses and strategies for the inclusion of women in sport – the case of Norway. *Sport and Society* 9: 287–302.
DOI:10.1080/17430437.2012.653201.
- Hovden, J. & Tjønnal, A. (2017). The gendering of coaching from an athlete perspective: The case of Norwegian boxing. *International Review for the Sociology of Sport*. DOI: 10.1177/1012690217715641
- Høiland, G. & Willumsen, E. (2015). Innovasjon for mer integrerte tjenester: samarbeid på tvers i arbeidsinkludering. I E. Willumsen og A. Ødegård (red.). *Sosial Innovasjon – fra politikk til tjenesteutvikling*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Høytrup, S. (2010). Employee-driven innovation and workplace learning: basic concepts, approaches and themes. *Transfer: European Review of Labour and Research*, 16, 143.
- Kay, T. (2014). Gender, sport and social exclusion. I M. Collins (red.). *Sport and Social Exclusion*. London: Routledge, pp. 90–107.
- Langseth, T. (2012). Liquid ice surfers – the construction of surfer identities in Norway. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, vol. 12, issue 1: 3–23.
- Langseth, T. (2015). Den unge mannen og havet. I Lippe, G. & Hognestad, H.K. (red.). *Kjønnspektet i idrett og friluftsliv*. Oslo: Novus Forlag, pp: 321–335.
- Lenneis, V. & Pfister, G. (2017a). Too tired for exercise? The work and leisure of female cleaners in Denmark. *Leisure Studies*, vol. 36, issue 4: 530–541.
- Lenneis, V. & Pfister, G. (2017b). When girls have no opportunities and women have neither time nor energy: the participation of Muslim female cleaners in recreational physical activity. *Sport in Society*, vol.20, issue 9: 1203–1222.
- Liechty, T., Willfong, F. & Sveinson, K. (2016). Embodied experiences of empowerment among female tackle football players. *Sociology of Sport Journal*, vol. 33, issue 4: 305–316.
- Markula, P. & Silk, M. (2011). *Qualitative Research for Physical Culture*. New York: Palgrave Macmillan.

- Madrid-Guijarro, A. et al. (2009). Barriers to Innovation among Spanish Manufacturing SMEs. *Journal of Small Business Management*, Vol. 47, No. 4, pp. 465–488, 2009.
- McAdam, R. et al. (2004). Barriers to innovation within small firms in a peripheral location. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, Vol. 10, No. 3, pp. 206–221, ISSN 1355-2554.
- McKeown, M. (2008). *The truth about innovation*. London, England: Prentice Hall.
- Mohen, P. & Roller, L.H. (2005). Complementarities in innovation policy. *European Economic Review*, Vol. 49, No. 6, pp. 1431–1450, August 2005.
- Music, V. & Godø, H.T. (2011). Skolemotivasjon, anerkjennelse og gatekultur i klasserommet. En studie av minoritetsgutter i Oslo. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 11(2): 3–24.
- Murray, R., Calulier-Grice, J. & Mulgan, G. (2010). Open Book of Social Innovation. Hentet 6 januar 2016 fra: <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/social-innovation/>
- Myrli, T. & Mehus, I. (2015). Ulikhet i rekruttering og frafall i den organiserte idretten i Trondheim. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 15(1): 51–77.
- Nicholls, A. og Murdock, A. (2012). *Social Innovation: Blurring Boundaries to Reconfigure Markets*. Basingstoke: Palgrave MacMillian. .
- NIF (2015). *Idrettspolitisk dokument 2015-2019*. Hentet 13.06.2016 fra https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf
- NIF (2017). Skateboard godkjent som ny idrett i Norges Snowboardforbund. Hentet 05.01.2018 fra: <https://www.idrettsforbundet.no/Nyhet/skateboard-godkjent-som-ny-idrett-i-norges-snowboardforbund/>
- NORB (2018). Første norske skateboardlandslag. Hentet 12.01.2018 fra: <http://norb.no/forste-norske-skateboardlandslag/>
- NORB (n.d.). *Vedtekter for NORB – Norsk Organisasjon for Rullebrett*. Hentet 30.10.2017 fra: <http://norb.no/norb/vedtekter/>
- NORB (2016). *Referat ekstraordinært landsmøte 29 oktober*. Hentet 31.10.2017 fra: <http://norb.no/referat-ekstraordinaert-landsmote-29-oktober-2016/>
- NORB (2017a). Skatere og snowboardere vil samarbeide om organisering. Hentet 05.01.2018 fra: <http://norb.no/vil-samarbeide-i-ett-forbund/>
- NORB (2017b). *Vil samarbeide i ett forbund*. Hentet 01.01.2018 fra: <http://norb.no/vil-samarbeide-i-ett-forbund/>
- NSBF (2017a). *Fra Snowboardforbundet til Brettforbundet?* Hentet 21.11.2018 fra: <http://www.snowboardforbundet.no/nyheter/fra-snowboardforbundet-til-brettforbundet/?year=2017>
- NSBF (2017b). *Innretning og prinsipper for samarbeid mellom Norsk Organisasjon for Rullebrett (NORB) og Norges Snowboardforbund (NSBF)*. Hentet 21.11.2018 fra: <https://drive.google.com/file/d/0Bx5zXH5Tk0edWdxejRyeFBtakk/view>

- Peterson, T. & Schenker, K. (2018). *Sport and Social Entrepreneurship in Sweden*. New York: Palgrave Macmillan.
- Rinehart, R. (2000). Arriving Sport: Alternatives to Formal Sports. I J.Coakley & E. Dunning (red.). *Handbook of Sport Studies*. London: Sage.
- Rinehart, R. (2005). 'Babes' & boards: opportunities in new millennium sport? *Journal of sport & social issues*, 29: 232–255.
- Saveedra, M. (2009). Dilemmas and Opportunities in Gender and Sport-in-development, I R. Levermore & A. Beacom (eds.). *Sport and International Development*. Basingstoke: Palgrave Macmillian, pp. 124-155.
- Savignac, F. (2008). Impact of financial constraints on innovation: what can be learned from a direct measure? *Economics of Innovation and New Technology* 17 (6), 553–569.
- Seippel, Ø. (2016). Sprek, vakker og kjedelig? Trening og mening blant ungdom: 1985–2013. i Ø. Seippel, Sisjord, M.K., & Strandbu, Å. (red.). *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, pp 70–84.
- Silva, M.J.. et al. (2007). Barriers to Innovation faced by Manufacturing Firms in Portugal: How to overcome it? *Munich Personal RePEc Archive*, Paper No. 5408, November 2007.
- Sisjord, M.K. (2005). Snowboard – en kjønnet ungdomskultur? *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 5 (2): 65-82.
- Sisjord, M.K. (2009). Fast-girls, babes and the invisible girls. Gender relations in snowboarding. *Sport in Society*, vol. 12, issue 10: 1299–1316.
- Sisjord, M.K. (2012). Networking among women snowboarders: a study of participants at an International Woman Snowboard Camp, *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 22(1): 73–84.
- Sisjord, M.K. (2013). Women's snowboarding – some experiences and perceptions of competition. *Leisure Studies*, vol. 32, issue 5: 507–523.
- Sokol, A. (2011). A technology park as an institution that supports transfer of innovation and knowledge to the SME sector companies. *Perspectives of Innovations, Economics and Business*, Vol. 7, No. 1, pp. 35–39, 2011. ISSN 1804-0527.
- Spaaij, R., Magee, J. & Jeanes, R. (2014). *Sport and Social exclusion in global society*. London: Routledge.
- Strandbu, Å. & Bakken, A. (2007). *Aktiv Oslo-ungdom: En studie av idrett, minoritets-bakgrunn og kjønn*. NOVA-rapport nr. 2/2007. Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Strandbu, Å., Gulløy, E., Andersen, P.L., Seippel, Ø. & Dalen, H.B. (2017). *Ungdom, idrett og klasse: Fortid, samtid og framtid*. Norsk sosiologisk tidsskrift, 2/2017:132–151.
- Sørensen, E. & Torfing, J. (2011). Enhancing Collaborative Innovation in the Public Sector. *Administration & Society*, 43 (8), 842-868.

- Sørensen, E. & Torfing, J. (2012) Collaborative innovation in the public sector. *The innovation Journal: The public sector innovation journal*, vol. 17(1), 1–14.
- Tabas, J., Beranova, M. & Vavrina, J. (2011). Barriers to development of the innovation potential in the small and medium-sized enterprises. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, vol. LIX, issue 7: 447–458.
- Thorpe, H. & Wheaton, B. (2011). ‘Generation X Games’, Action Sports and the Olympic Movement: Undertanding the Cultural Politics of Incorporation. *Sociology*, vol. 45, issue 5: 830–847.
- Thorpe, H. (2011). *Snowboarding Bodies in Theory and Practice*. Houndmills: Palgrave Macmillian.
- Tjønndal, A. & Hovden, J. (2016). Kjønn som sparringspartner - Ledelsesformer og betydninger av kjønn blant norske boksetrenere. *Tidsskrift for kjønnsforskning*. vol. 40 (3/4).
- Tjønndal, A. (2016). Innovation for social inclusion in sport. In V. Ratten, & J. J. Ferreira (Eds). *Sport Entrepreneurship and Innovation*. London: Routledge.
- Tjønndal, A. (2018a). Sport Innovation: developing a typology. *European Journal for Sport and Society*, vol. 15, issue 1.
- Tjønndal, A. (2018b). *Vilje til inklusjon – studier av innovasjon for sosial inkludering i idrett* (Doktorgradsavhandling). Nord universitet, Bodø.
- Turner, D. (2013). The civilized skateboarder and the sports funding hegemony: a case study of alternative sport. *Sport in Society*, 16:10, 1248-1262.
- Vestel, V., Bakken, A., Moshus, G.H & Øia, T. (1997). *Ungdomskultur og narkotikabruk*. Oslo: NOVA rapport.
- von Hippel, E. (2005). *Democratizing Innovation*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Willumsen, E. (2008). Interprofessional collaboration – a matter of differrentiation and integration? Theoretical reflections based in the context of Norwegian childcare. *Journal of Interprofessional Care*, 22(4): 352–363.
- Wheaton, B. (2004). “Introduction—mapping the lifestyle sport-scape”. I B. Wheaton (red.). *Understanding lifestyle sports—consumption, identity and difference*. London/New York: Routledge, 1–28.
- Wheaton, B. (2013). *The cultural politics of lifestyle sports*. London/New York: Routledge.

SUMMARY

Girls on boards – Girls' skateboarding as an innovative alternative to organized youth sport

The article is based on a four-month long ethnographic fieldwork of two activity projects aimed at creating increase inclusion of girls in a Norwegian skateboarding club: Jenteskate and Girl Skate Camp. The activity project both focus on creating activity spaces exclusively for girls in the male dominated setting of skateboarding. Analytical perspectives on social inclusion/exclusion of girls in sport, as well as theoretical perspectives of social innovation is utilized as a framework for the analysis. The material demonstrates how bottom-up initiatives from members in the skateboarding club was a vital factor for the successful establishment of Jenteskate and Girl Skate Camp. Secondly, the material highlights collaboration with actors in both volunteer and public sector as a necessary step in ensuring long-term establishment of the activity projects. Additionally, the analysis illustrates how the girls participating in Jenteskate experience that the loose organization, high levels of play and focus on individuality, and autonomy makes Jenteskate an innovative alternative to more traditionally organized youth sport for girls who do not 'fit' within the constructs of organized youth sport.